

2. นิทรรศการทางการตลาด เป็นนิทรรศการอีกแบบหนึ่งที่มีการแพร่หลายพอ ๆ กับนิทรรศการทางการศึกษา นิทรรศการประเภทนี้อาจจัดในร่มหรือกลางแจ้งก็ได้ แต่เป็นนิทรรศการแบบชั่วคราวเท่านั้น จุดประสงค์เพื่อการซื้อขายสินค้า และการพาณิชย์ นิทรรศการทางการตลาดที่ใหญ่ที่สุด คือ งานมหกรรมการแสดงสินค้านานาชาติ ซึ่งหมุนเวียนจัดในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ระยะเวลาจัด 5-6 เดือน การจัดนิทรรศการทางการตลาด โดยมุ่งขายตรงหรือส่งเสริมการขายเป็นนิทรรศการทางการพาณิชย์ที่นิยมจัดกันมากในช่วงทศวรรษนี้ นิทรรศการขนาดใหญ่มุ่งขายสินค้าใหญ่ ๆ เช่นเครื่องเรือน บ้าน รถยนต์ ส่วนนิทรรศการขนาดเล็ก บริษัทผู้ผลิตเป็นเจ้าของนิทรรศการเอง อาจจัดปีละครั้งแต่รวม ๆ กันแล้ว แต่ละห้างสรรพสินค้าก็มีการจัดนิทรรศการทางการตลาดกันตลอดปี นิทรรศการทางการตลาดอาจจะจัดเพื่อดึงดูดผู้ชมให้เข้ามาในร้านค้า เพื่อซื้อสินค้านั้น ๆ หรือสินค้าอย่างอื่นด้วยก็ได้ ซึ่งมีการจัดกันอยู่เสมอ ๆ ในศูนย์การค้าใหญ่ ๆ หรือห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ นิทรรศการประเภทนี้มักจัดเล็ก ๆ เป็นนิทรรศการชั่วคราวมีระยะเวลากำหนดแน่นอน โดยทั่วไปจะจัดในเทศกาลต่าง ๆ เพื่อการโฆษณาห้างสรรพสินค้าไปด้วย

3. นิทรรศการทางการเมือง ในหลาย ๆ ประเทศทางด้านการเมืองและรัฐศาสตร์ โดยเฉพาะประเทศกลุ่มสังคมนิยมจะใช้พิพิธภัณฑ์เป็นเครื่องมือปลุกกระแสม สำนักทางการเมืองของประชาชนอย่างมาก เช่น พิพิธภัณฑ์แสดงร่องรอยการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ที่กระทำโดยฝ่ายสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา หรือที่เรียกว่า "กลุ่มเขมรแดง" จัดแสดงโดยรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย รัฐบาลเกาหลีเหนือก็สร้างพิพิธภัณฑ์แสดงหลักฐานการรุกรานของญี่ปุ่นที่กระทำย่ำยีประชาชนเกาหลีอย่างโหดร้าย และหลักฐานการโจมตีของกลุ่มพันธมิตรต่อเกาหลีเหนือ เมื่อครั้งสงครามเกาหลี จุดมุ่งหมายของพิพิธภัณฑ์ก็คือ ปลุกสำนึกของเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีความรู้สึกร่วมกับบรรพบุรุษรุ่นก่อนซึ่งถูกกดขี่ทำทารุณกรรม นิทรรศการทางการเมืองประเภทชั่วคราวเป็นเครื่องมือและกิจกรรมที่ทรงประสิทธิภาพมากที่สุดในการต่อสู้ในทางการเมือง ในทุกสังคมทุกประเทศทั่วโลก สำหรับประเทศไทยนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำจะจัดนิทรรศการประเภทนี้กันเป็นประจำ

4. นิทรรศการทางศิลปะ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม นิทรรศการทางศิลปะ นอกจากวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์แล้ว ยังรวมถึงศิลปะแขนงอื่น ๆ ด้วย เช่น ทัศนศิลป์ เครื่องแก้ว งานศิลปะหัตถกรรมต่าง ๆ นิทรรศการวัฒนธรรม นอกจากการจัดแบบถาวรแล้วก็มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมและอนุรักษ์วัฒนธรรมต่าง ๆ ด้วย นิทรรศการทางสิ่งแวดล้อมปัจจุบันมีหน่วยงานสมาคม มูลนิธิ สถาบันทางการศึกษาทุกระดับจัดกันแพร่หลาย โดยเฉพาะการรณรงค์เกี่ยวกับการนำมาใช้ใหม่ นิทรรศการทางศิลปะที่เด่นดังและดีเยี่ยมที่สุดของไทย คือ "นิทรรศการศิลปะอาชีพ" ของมูลนิธิส่งเสริมศิลปะอาชีพ เพราะนอกจากเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านแล้ว ยังเป็นการเผยแพร่ศิลปะของชาติ และเป็นการส่งเสริมอาชีพอิสระของประชาชนอีกด้วย ปัจจุบันมีศูนย์ศิลปะอาชีพในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ และจำหน่ายสินค้าศิลปะหัตถกรรมต่าง ๆ

5. นิทรรศการทางการทหาร นิทรรศการทางการทหาร โดยทั่ว ๆ ไปนิยมจัดแบบถาวร คือ เป็นพิพิธภัณฑ์ทางการทหารนั่นเอง การจัดแสดงเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานและเกียรติประวัติการสู้รบ แสดงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทหารและสร้างความภาคภูมิใจให้กับนานาชาติ

6. นิทรรศการเพื่อการประชาสัมพันธ์หรือองค์กร นิทรรศการผลงานของนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต แสดงเกี่ยวกับผลงานของนักศึกษา การจัดการศึกษาสาขาวิชาชีพ ของคณะแพทยศาสตร์เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงบทบาทภาระหน้าที่ของหลักสูตรดังกล่าว การจัดประเภทของนิทรรศการนั้น จัดได้หลายแบบตามแต่ผู้ใช้พึงประสงค์สำหรับความนิยมทั่วๆ แล้วนิยมแบ่งประเภทของนิทรรศการตามลักษณะการจัด คือ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ นิทรรศการถาวร นิทรรศการชั่วคราว และนิทรรศการเคลื่อนที่ การกล่าวถึงนิทรรศการตามประเภทของสถานที่ที่จัดแสดงก็มีบ้าง คือ นิทรรศการกลางแจ้งหรือนิทรรศการในร่ม การแบ่งประเภทของนิทรรศการตามวัตถุประสงค์ของการจัดนั้นมักจะกล่าวโดยรวม ๆ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ นิทรรศการเพื่อการศึกษา กับนิทรรศการทางการตลาดและนิทรรศการทางการตลาดที่สำคัญและกล่าวถึงกันมากที่สุดก็คือ มหกรรมนานาชาติ หรืองานเอ็กซ์โปนั่นเอง นิทรรศการเพื่อการศึกษาในปัจจุบันนี้มีการจัดอย่างแพร่หลายทั้งการจัดตามหลักสูตรในบทเรียน และการจัดเพื่อศึกษามวลชน อย่างไรก็ตาม การจัดนิทรรศการหรือการแสดงผลงานเพื่อให้ประสบผลสำเร็จจะต้องมีการร่วมมือประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย คือ ผู้จัดแสดง ได้แก่ บุคคลที่เริ่มต้นการ

ดำเนินงานจนกระทั่งสิ้นสุดการจัดแสดง และผู้ชม ได้แก่ บุคคลทั่วไป และกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นการจัดนิทรรศการที่ดีจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงทั้งผู้จัดและผู้ชมควบคู่กันไป

ประเภทของการจัดนิทรรศการ จัดเกี่ยวกับการศึกษา การตลาด การเมือง ศิลปะวัฒนธรรม
และสิ่งแวดล้อม การทหาร และการประชาสัมพันธ์องค์กร

2. ประโยชน์ของการจัดนิทรรศการ

การจัดนิทรรศการ นับว่ามีประโยชน์มาก เพราะเป็นการศึกษาอย่างหนึ่ง คือ เป็นการให้การศึกษาทางตา ทางหู และทางการสัมผัสแก่ผู้ชม โดยไม่ต้องมีผู้รู้ หรือครูมาขึ้นบรรยายให้ฟัง เพราะมีตัวอักษรบรรยาย มีภาพประกอบ มีของจริงหรือของจำลองให้เป็นชัดเจนจึงเป็นการให้ความรู้ที่เกิดคุณค่า เป็นการช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการอยากรู้ อยากเห็น อยากศึกษา ในขณะที่เดียวกันทำให้ผู้ชมเกิดความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งการจัดนิทรรศการยังเป็นบ่อเกิดของความสามัคคีอีกด้วย เพราะการจัดนิทรรศการจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงเป็นการเสริมสร้างความรับผิดชอบของหมู่คณะ ของกลุ่มทำงาน เป็นการส่งเสริมให้ผู้จัดทำได้มีโอกาสทำงานร่วมกับบุคคลอื่นด้วยความราบรื่นเรียบร้อย ดังนั้นประโยชน์ของการจัดนิทรรศการ จึงพอสรุปได้ดังนี้

1. นิทรรศการช่วยรวบรวมสิ่งแสดงต่าง ๆ มาไว้ในที่แห่งเดียวกัน เช่น รูปภาพของจริง ตัวอย่าง หุ่นจำลอง การสาธิต จะทำให้สะดวกต่อการศึกษาหาความรู้ของผู้ที่สนใจซึ่งหาจากที่อื่นได้ยาก
2. นิทรรศการช่วยนำความคิดและข้อมูลที่กระจัดกระจายอยู่ในที่ต่าง ๆ มารวมเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะมีการร่วมกันจัดจากหลาย ๆ หน่วยงาน ก็ยิ่งจะมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้ดูสามารถเลือกหาข้อมูลที่ตนต้องการได้ง่าย
3. นิทรรศการสามารถแสดงความคิดที่อยู่ในลักษณะนามธรรม (Abstract) ซึ่งเข้าใจได้ยากให้ออกมาในลักษณะของรูปธรรมที่ผู้ดูสามารถเข้าใจได้ เช่น ข้อมูลที่เป็นตัวเลขก็นำมาแปลงให้เป็นลักษณะกราฟ แผนภูมิ หรือนำของจริงมาให้ดูด้วยตา ฟังด้วยหูของตนเอง จะทำให้ผู้ดูเกิดความประทับใจและจดจำได้นาน
4. นิทรรศการช่วยกระตุ้นความสนใจในสิ่งที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งวิชาการอื่น ๆ ทดลองนำไปปฏิบัติต่อไป
5. นิทรรศการช่วยส่งเสริมการแสดงออกในลักษณะของการร่วมมือกันจัดแสดงระหว่างบุคลากรหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนการให้ผู้ชมได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่าง อาทิ ให้ทดลองใช้สิ่งของที่นำมาแสดงในงาน

ประโยชน์ของการจัดนิทรรศการเป็นการส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
ระหว่างผู้สร้างสรรคงาน และผู้ชม